

Karin Paulus: punamonumendidki on meie pärand

Riigijuhtidel tuleks olla euroopalik ning mõista, et inimeste identiteeti ning mõttelaadi ei saa sunniviisiliselt muuta. Võiksime avalikult tunnustada, et Nõukogude perioodil, aga ka tsaariajal või Rootsi koloniaalimpeeriumi ajal loodu on kõik meie pärand, kirjutab Karin Paulus.

Tank on läinud. Kas nüüd on õnn eestlase õuel? Kindlasti mitte. Valimisteni on hea mitu kuud aega ja nii on võimalik veel õige palju monumente ja mälestuskive teisaldada ning lõhkuda. Iga osavallavanem saab näidata, et ta on piisavalt mees ning käed külge lüüa. Erinevalt lumekoristusest või mikroplasti vähendamisest veekoguses on tulemus ju nähtav, plats on puhas ja kujutletavale vaenlasele on koht kätte näidatud.

On tegelikult uskumatu, et suhtutakse aastal 2022 narvakatesse nagu kolonialistid aborigeenidesse. Punamonumente on üle Eesti väga palju, kuid Narvas korraldati omamoodi näidispuumine. Sest kuidas paraneb nüüdsest eluolu linnas, kus piirikaubandusel, aga ka varasemalt Jaanilinnas tööl käimisel ning turismil on olnud tähtis koht? Ei miskil viisil.

Arusaam, et Eesti on meie kõigi riik, kus inimese koheldakse võrdselt ja kõigi hääl loeb, väheneb olulisel määral. Kodulinna avaliku ruumi üle otsused tehakse üle pea. Samal ajal on ju laialt teada, et sunnimeetmetest ning häbistamisest teeb pigem teeb ustavamaks õng, näiteks emakeele kõrvale kvaliteetne riigikeeleõpe, ja leivatöö.

Riigijuhtidel tuleks olla euroopalik ning mõista, et inimeste identiteeti ning mõttelaadi ei saa sunniviisiliselt muuta. Oleme ju meiegi väga mures hõimurahvaste pärast ja ei taha nende venestamist sugugi mitte. Miks peab aga sinne venelane saama eestlaseks? Kultuuriline mitmekesisus on ju ajalooliselt loomulik, mõeldes kaua valdavalt saksakeelsetele linnadele või veel enne viimast sõda rannikul elanud rootslastele ning Peipsi ääre vene küladele.

Eriti mures tuleb olla kultuuriväärtuste pärast. Juba vahendati "Aktuaalses kaameras" ideid, et minna tahetakse meie

err.ee

Rahvuskooper Estonia

modernistlikku monumentaalkunsti ühe parema näite, Tehumardi mälestusmärgi ehk mõõga kallale. See Allan Murdmaa, Matti Variku ja Riho Kulla teos on muinsuskaitse all ning niisama seda lõhkuma minna tegelikult ei tohi.

Ausalt öeldes, pole oluline, et 86-aastane autor Kuld on nõus muudatustega. Meil on õigus originaalse pärandi säilimisele. On ju ka Raine Karp aastaid olnud minnalaskmismeeleolus, mis aga ei tähenda, et linnahall pole väärtuslik. Ometi on ka nõukogude kunst suuresti meie kohalike autorite loome ning ka sel on õigus elule. See pädeb nii [rahvusooperi Estonia laemaali](#), monumentaalskulptuuri kui ka arhitektuuri kohta.

Lõhkumisest, teisaldamisest ning ümbermatmistest oluliselt odavam ning ka algupära alal hoidev viis on infotahvlite lisamine. Nõustuda võib ka kunstiakadeemia rektori Mart Kalmuga, kes ütles, et mälestuskivide lagunemises ning luuderohuga kattumises pole midagi halba. Tõepoolest, keda segab tühjaksjäänud küla võpsikus peidus olev viisnurk?

"Kahtlemata oleks vajalikum investeerida arheoloogilistesse väljakaevamistesse, mis aitavad paremini mõtestada nii muinas- kui ka keskaega."

Kui rääkida militaarpärandist, siis kahtlemata oleks vajalikum investeerida arheoloogilistesse väljakaevamistesse, mis aitavad paremini mõtestada nii muinas- kui ka keskaega. Avardasid ju näiteks Salme viikingileiud oluliselt ajalooteadmisi.

Valitsus on teinud punamonumentide eemaldamise nõudega rumala otsuse ja see tuleb kahtlemata ära muuta.

On väär minna kaasa Vladimir Putini retoorikaga ja öelda, et praegune autoritaarne režiim on Nõukogude Liidu õigusjärglane. Nii aitame kaudselt ka ise praeguseid sõjakuritegusid lasta õigustada minevikuga. Eksistentsi lõpetanud riikidega ei tasu võitlus pidada.

Võiksime avalikult tunnistada, et Nõukogude perioodil, aga ka tsaariajal või ka Saare-Lääne piiskopkonnas ning Rootsi koloniaalimpeeriumi ajal loodu on kõik meie pärand. Mis sest, et kõigi kirikute, linnuste, sammaste, mõisahäärberite, sildade, losside, etnilised, muuseumide autorid pole etnilised eestlased.

Toimetaja:

Kaupo Meiel